

Udskrift af Arbejdsrettens dom af 21. april 2015

i sag nr. AR2014.0103

Landsorganisationen i Danmark

for

Fagligt Fælles Forbund

(advokat Ulrik Mayland)

mod

Dansk Arbejdsgiverforening

for

Dansk Byggeri

for

Frank D. Jørgensen ApS

(advokat Tine B. Skyum)

Dommere: Tage Arentoft, Henrik Dahl, Anders Søndergaard Larsen, Benny Rosberg, Thomas Rønno, Thomas Rørdam (retsformand) og Nicolai Westergaard.

Indledning

Sagen angår, om og i givet fald i hvilken udstrækning Frank D. Jørgensen ApS som brugervirksomhed i vikarforhold hæfter for vikarers tab som følge af, at vikarbureauet ikke aflønnede vikarerne i overensstemmelse med Bygningsoverenskomsten og som følge af, at vikarbureauet i en periode helt undlod at betale løn til vikarerne. Der er i den forbindelse spørgsmål om, hvorvidt brugervirksomheden har begået brud på bygningsoverenskomstens § 6, stk. 4, 3. pkt., hvorefter en medlemsvirksomhed (brugervirksomhed) i sin aftale med vikarbureauet skal sikre sig, at vikarbureauet har det nødvendige kendskab til de gældende overenskomst- og aftaleforhold.

Påstande

Klager, Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund, har nedlagt påstand om, at Frank D. Jørgensen ApS til Fagligt Fælles Forbund skal betale 92.014,15 kr. med procesrente fra ydelsernes forfaldstid.

Klager har endvidere nedlagt påstand om, at Frank D. Jørgensen ApS til Fagligt Fælles

Forbund skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod.

Indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Byggeri for Frank D. Jørgensen ApS, har påstået frifindelse, subsidiært betaling af et mindre beløb.

Sagsfremstilling

Frank D. Jørgensen ApS beskæftigede fra den 22. oktober 2012 til henholdsvis den 7. december og den 21. december 2012 vikarerne A og B, som var ansat i vikarbureauet Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg. Vikarbureauet er ikke medlem af en arbejdsgiverorganisation og er heller ikke på andet grundlag forpligtet af en kollektiv overenskomst. Brugervirksomheden Frank D. Jørgensen ApS er som medlem af Dansk Byggeri forpligtet af Bygningsoverenskomsten, som er en områdeoverenskomst, og der er enighed mellem parterne om, at det arbejde, vikarerne udførte hos brugervirksomheden, er omfattet af Bygningsoverenskomsten, og at de havde krav på at blive aflønnet efter denne overenskomst.

Der er endvidere enighed om, at vikarbureauet alene har betalt løn til vikarerne for arbejde udført til og med uge 45 i 2012, dvs. til og med den 9. november 2012, og at den løn, der er betalt, ikke er overenskomstmæssig, således at A og B tilsammen mangler at få udbetalt løn, søgne- og helligdagsbetaling, feriepenge og pension med 92.014,15 kr.

Frank D. Jørgensen ApS har løbende og for hele den periode, hvor vikarerne var beskæftiget i virksomheden, betalt Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg for vikararbejdet.

Af referat af mæglingsmøde afholdt den 30. maj 2013 på begæring af Fagligt Fælles Forbund fremgår bl.a.:

”Firmaet og Dansk Byggeri er af den opfattelse, at medarbejderne er overgået til firmaet Tommy Rønfeldt Formgaard Byg cvr. Nr. 26605148 ved virksomhedsoverdragelse. Firmaet har indbetalt fakturaer til dette selskab. Tommy Rønfeldt Formgaard Byg er stadig aktivt og Dansk Byggeri afviser derfor kravet.

...

3F fastholder sine krav.

Enighed kunne ikke opnås. ”

Af referat af mæglingsmøde afholdt den 25. juli 2013 på begæring af Landsorganisationen i Danmark på vegne af 3F fremgår bl.a.:

”Fra arbejdstagerside anførte man, at man i første omgang vil rejse kravet om skyldig løn m.v. til forbundets medlemmer ... mod Tommy Rønfeldt Fomsgaard, Cvr-nr. 26605148, Mispelvej 48, 9000 Aalborg.

Såfremt der ikke herefter sker betaling af den skyldige løn m.v. fra Tommy Rønfeldt Fomsgaard, forbeholder man sig fra arbejdstagerside at rejse krav som anført i fællesmødebegæringen mod Frank D. Jørgensen ApS.”

Forinden havde Frank D. Jørgensen ApS's advokat, advokat Ulrik Bang-Olsen, ved brev af 18. juli 2013 til Tommy Rønfeldt Fomsgaard anmodet Tommy Rønfeldt Fomsgaard om straks at tage initiativ til at betale det til vikarerne skyldige beløb. Frank D. Jørgensen ApS forbeholdt sig samtidig at gøre erstatningskrav gældende mod Tommy Rønfeldt Fomsgaard. Da betaling ikke skete, indgav advokat Michael Skovgaard Christensen på vegne af Frank D. Jørgensen ApS den 30. august 2013 politianmeldelse mod Tommy Rønfeldt Fomsgaard på grund af mistanke om underslæb eller bedrageri. Det hedder i politianmeldelsen bl.a.:

”[Frank D. Jørgensen ApS] har ... betalt alle udstedte fakturaer for længe siden, men Tommy Rønfeldt Fomsgaard har tilsyneladende valgt ikke at betale vikarerne for deres arbejde i uge 46-50. Vikarerne har derfor kontaktet 3F, der henvendte sig til [Frank D. Jørgensen ApS] i foråret i år med krav om fornyet betaling af kr. 96.828,38 kr. som solidarisk hæftende...”

Ved brev af 11. september 2013 til Tommy Rønfeldt Fomsgaard anmodede Fagligt Fælles Forbund vikarbureauet om at indbetale det skyldige beløb, som dengang var opgjort til 96.828,38 kr., ”omgående og senest 10 dage fra dato” til forbundet. Brevet indeholdt en nærmere opgørelse af kravet. Heller ikke dette brev førte til betaling fra Tommy Rønfeldt Fomsgaard.

Den 17. december 2013 blev der på ny afholdt fællesmøde på begæring af Landsorganisationen i Danmark på vegne af 3F. Af referatet af mødet fremgår bl.a.:

”Fra arbejdsgiverside opfordrede man ... arbejdstagerside til at retsforfølge kravet over for *Tommy Rønfeldt Formsgaard* (cvr 26605148) i overensstemmelse med fællesmødereferat af 25. juli 2013. Frank D. Jørgensen ApS (brugervirksomheden) har betalt samtlige fakturaer fremsendt af Tommy Rønfeldt Formsgaard (cvr 26605248) i ovenstående periode, hvorfor der i god tro og med frigørende virkning er betalt til Tommy Rønfeldt Formsgaard (cvr 26605148).

Fra arbejdstagerside noterede man sig ovenstående synspunkt og tog forbehold for at videreføre den rejste sag.”

Overenskomstgrundlag og retsgrundlag

I bygningsoverenskomsten 2012 mellem Dansk Byggeri og Fagligt Fælles Forbund hedder det i § 6 om vikararbejde bl.a.:

”*Medlem af Dansk Byggeri*

1. Dansk Byggeri optager som medlemmer virksomheder, der er vikarbureauer.
2. Ansættelse af vikarer på Dansk Byggeris overenskomstområder er omfattet af gældende overenskomster mellem parterne. Det omfatter også de for arbejdsfunktionens bestående lokalaftaler og kutyper.

Ikke medlem af Dansk Byggeri

3. Parterne er enige om, at overenskomsterne mellem de berørte organisationer er områdeoverenskomster.
Alt arbejde på en medlemsvirksomhed, der udføres inden for overenskomsternes faglige gyldighedsområde, er omfattet af overenskomsterne, hvis det udføres af en medarbejder eller af en anden person, der er underlagt medlemsvirksomhedens ledelsesret, f.eks. en vikar, i modsætning til en medarbejder, der er udsendt af en underentreprenør og undergivet dennes ledelsesret.
4. Dansk Byggeri tilkendegiver, at overenskomsterne finder anvendelse for de medarbejdere, der udsendes af et vikarbureau til at arbejde på en medlemsvirksomhed inden for overenskomsternes faglige gyldighedsområde i den tidsperiode, vikarbejdet strækker sig over.
Dette gælder dog ikke, såfremt vikaren er udsendt fra et vikarbureau, der via medlemskabet af en anden DA-organisation er omfattet af en kollektiv overenskomst, der gælder for det omhandlede arbejde.
Medlemsvirksomheden må i sin aftale med vikarbureauet sikre sig, at vikarbureauet har det nødvendige kendskab til de gældende overenskomst- og aftaleforhold.
...”

I faglig voldgiftskendelse af 9. december 2011 i FV2010.0210 udtalte opmanden:

”Parterne er enige om, at det arbejde, som A udførte for Korsvej Tømrer & Snedker ApS, er omfattet af Bygningsoverenskomsten, der er en områdeoverenskomst. Der er også enighed om, at han havde krav på at blive aflønnet efter overenskomsten.

Vikarbureauvirksomheden C.O. Byg ApS, som efter aftale med Korsvej Tømrer & Snedker ApS, havde udsendt A som vikar, var ikke medlem af Dansk Byggeri og heller ikke via medlemskab af en anden DA-organisation omfattet af en kollektiv overenskomst, der gjaldt for det omhandlede arbejde. Men C.O. Byg ApS var i kontrakten med Korsvej Tømrer & Snedker ApS gjort opmærksom på denne virksomheds overenskomstforpligtelse og indestod for, at A's ansættelseskontrakt med C.O. Byg ApS ville være i overensstemmelse med overenskomsten.

A måtte i første række rette krav i anledning af underbetaling mod C.O. Byg ApS, som var umiddelbart forpligtet til at opfylde berettigede krav på løn m.v. Spørgsmålet er, om Korsvej Tømrer & Snedker ApS som brugervirksomhed hæfter for opfyldelsen.

Der er ikke grundlag i overenskomstens tekst, herunder § 6 om vikarbejde, for at antage, at brugervirksomheden skulle hæfte for opfyldelsen solidarisk med vikarbureauvirksomheden. Heller ikke oplysningerne om forhandlingerne i forbindelse med vikarbestemmelsernes indføjelser i overenskomsten kan føre til at fastslå solidarisk hæftelse.

Spørgsmålet er herefter, om brugervirksomheden hæfter i tilfælde, hvor

vikarbureauvirksomheden ikke har efterlevet sine forpligtelser over for vikaren. Brugervirksomheden er efter overenskomstens § 6, stk. 4, 3. led, forpligtet til i sin aftale med vikarbureauet "at sikre sig, at vikarbureauet har det nødvendige kendskab til de gældende overenskomst- og aftaleforhold". Efter de til dels modstridende forklaringer om parternes forudsætninger ved indgåelsen af overenskomstens vikarbestemmelse er det ikke muligt at fastslå nogen fælles forudsætning om rækkevidden af brugervirksomhedens forpligtelse.

Spørgsmålet om en brugervirksomheds forpligtelse i en situation som den foreliggende er behandlet i tidligere afgørelser inden for det arbejdsretlige system. I Arbejdsrettens dom af 11. januar 2006 i sag A2004.229 og A2004.865 (AT 2006 side 26), der angik Elektrikeroverenskomsten, hvori der ikke fandtes bestemmelser om vikarbureauvikarer, udtaltes bl.a.:

"Arbejdsretten finder det efter indholdet i og baggrunden for Bravida-afgørelsen utvivlsomt, at det ved faglig voldgift er afgjort - og af overenskomtparterne forligsmæssigt accepteret afgjort - at Elektrikeroverenskomsten skal forstås således, at den skal efterleves også i forhold til vikarbureauvikarer, som udfører arbejde inden for overenskomstens faglige gyldighedsområde i virksomheder, der er bundet af Elektrikeroverenskomsten.

Det er herefter en del af Elektrikeroverenskomsten, at den arbejdsgiver, som er kollektivarbejdsretligt bundet af Elektrikeroverenskomsten, som bruger af vikarbureauvikarer skal sikre sig, at vikarbureauet i forhold til vikarerne efterlever Elektrikeroverenskomsten. Det er en kollektivarbejdsretlig følge heraf, at brugervirksomheden efter opgørelse og påkrav må hæfte for det tab, vikarerne måtte lide ved, at Elektrikeroverenskomsten ikke er efterlevet".

Faglig voldgiftskendelse af 17. december 2008 inden for Industriens Overenskomst omhandlede et spørgsmål, om vikarer havde krav på en loyalitetsbonus, som brugervirksomheden havde indgået lokalaftale med sine medarbejdere om. Opmanden nåede frem til, at vikarerne ikke havde krav på denne loyalitetsbonus, og at brugervirksomheden derfor skulle frifindes for vikarernes krav herom. Efter sagens forløb fandt opmanden anledning til yderligere at udtale følgende:

"Efter vikarprotokollatet påhviler der imidlertid ikke LEGO nogen umiddelbar betalingspligt over for vikarbureauvikarer, men en pligt til at sikre sig, at vikarbureauet har det fornødne kendskab til de gældende overenskomst- og aftaleforhold, så vikarbureauet kan sikre, at en udsendt vikar udfører arbejdet på løn- og arbejdsvilkår mindst svarende til brugervirksomhedens egne ansatte. Det er først ved svigt heri, at der kan rettes krav mod brugervirksomheden, jf. herved Arbejdsrettens dom af 11. januar 2006 i sag A2004.229 og 865 (AT 2006 s. 26), hvorefter brugervirksomheden efter opgørelse og påkrav hæfter for det tab, vikarerne måtte lide ved, at den relevante overenskomst ikke er efterlevet".

Disse afgørelser må forstås således, at der gælder en almindelig kollektivarbejdsretlig regel, hvorefter en brugervirksomhed hæfter for det tab, vikaren måtte lide ved, at den relevante overenskomst ikke er efterlevet af vikarbureauvirksomheden i en situation som den foreliggende, hvor vikarbureauvirksomheden ikke selv er omfattet af en kollektiv overenskomst, der gælder for det omhandlede arbejde. Denne hæftelse gælder, selv om brugervirksomheden loyalt har oplyst vikarbureauvirksomheden om de overenskomstmæssige forpligtelser, og det overenskomststridige forhold alene beror på vikarbureauvirksomhedens forhold, jf. herved også Jens Kristiansen, Den Kollektive Arbejdsret, 2. udgave, side 262-266. Der er hverken efter Bygningsoverenskomstens indhold eller efter bevisførelsen grundlag for at nå til et andet resultat på dette overenskomstområde.

Efter det anførte tages klagers påstand til følge.”

Den omtalte Bravida-afgørelse er voldgiftskendelse af 27. august 2003 i sagen Dansk El-Forbund mod TEKNIQ/ELFO for Bravida Danmark A/S. Det hedder heri bl.a.:

”Efter procedure og votering udtalte opmanden, at det kan lægges til grund, at Elektrikeroverenskomsten er en områdeoverenskomst, der som udgangspunkt omfatter alt arbejde, der udføres for en medlemsvirksomhed inden for overenskomstens faglig gyldighedsområde. Det er endvidere ubestridt, at overenskomsten gælder for Bravida Danmark A/S, og at overenskomsten omfatter arbejde af den karakter, som vikarerne fra Your Partner udførte for Bravida på denne virksomheds arbejdsplads. Der er således enighed om, at Elektrikeroverenskomstens bestemmelser om arbejdstid og betaling for overarbejde skulle respekteres, hvis arbejdet var udført af Bravidas egne ansatte. Spørgsmålet er herefter, om der gælder noget andet for det arbejde, som på grund af mandskabsmangel blev udført ved vikarer, som Bravida havde lejet af Your Partner. Det er opmandens opfattelse, at dette ikke er tilfældet. Det er utvivlsomt, at vikarerne under arbejdet for Bravida - selvom de var ansat hos vikarbureauet - udførte arbejdet under ledelse og instruktion af Bravida-ansatte (akkordholder Ole Bjørklund og/eller projektleder Lars Søndergaard) i modsætning til arbejdere, der er udsendt af en underentreprenør og undergivet dennes ledelsesret, og det må i denne situation - også af hensyn til omgåelsesrisikoen - være uden betydning, at der ikke bestod noget egentligt "ansættelsesforhold" mellem vikarerne og Bravida. Det måtte derfor påhvile Bravida at sikre sig, at vikarbureauet var fuldt bekendt med, at virksomheden er omfattet af Elektrikeroverenskomsten, og at de vikarer, der blev anvist til at udføre arbejde for Bravida, blev omfattet af reglerne i denne overenskomst om arbejdstid og overarbejde. Det er ubestridt, at dette ikke er sket, og at man end ikke har tænkt på, at dette kunne være nødvendigt. Det er under den mundtlige forhandling ikke reelt bestridt, at Elektrikeroverenskomstens §§ 7 og 13 er tilsidesat for de pågældende vikarer, hvis de antages at være omfattet af overenskomsten.

...

I overensstemmelse med opmandens tilkendegivelse forligtes sagen herefter således, at indklagede Bravida Danmark A/S anerkender at have begået brud på Elektrikeroverenskomstens §§ 7 og 13 i forbindelse med, at virksomheden har beskæftiget et antal vikarer, ligesom virksomheden anerkender, at den skal efterleve Elektrikeroverenskomsten i forhold til beskæftigede vikarer i virksomheden under elektrikeroverenskomstens faglige gyldighedsområde.

...”

I Arbejdsrettens dom af 11. januar 2006 hedder det yderligere i præmisserne i forlængelse af det, der er citeret i FV2010.0210:

”Det er ubestridt, at de vikarer, sagerne angår, ikke under de omhandlede vikariater blev aflønnet i overensstemmelse med Elektrikeroverenskomsten. Der er fra Dansk El-Forbunds side rejst krav om opgørelse og efterbetaling.

På denne baggrund skal de indklagede virksomheder, Kaj Jensen og Kemp & Lauritzen, anerkende, at de over for Dansk El-Forbund hæfter for det tab, de pågældende vikarer er

blevet påført ved, at deres faktiske ansættelsesvilkår og aflønning ikke har været i overensstemmelse med Elektrikeroverenskomsten. Der er ikke under nærværende sag fornødent grundlag for at foretage en nærmere opgørelse, som i tilfælde af uenighed må ske fagretligt.”

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af B og Cecilie Ellegaard.

B har forklaret bl.a., at han er uddannet tømrer og kleinsmed. Han blev lørdag den 20. oktober 2012 ringet op af en person ved navn Daniel, som han ikke kendte i forvejen, med forespørgsel om han kunne starte arbejde den efterfølgende mandag. Han fik yderligere oplysninger om arbejdet pr. SMS søndag den 21. oktober, herunder om løn, arbejdets karakter (facadearbejde) og arbejdssted. Han fik at vide, at Daniel repræsenterede et vikarbureau, og at han skulle ansættes i dette bureau. Han havde 3 uger forinden meldt sig ledig via Jobnet.

Han var herefter ansat i vikarbureauet fra mandag den 22. oktober 2012 til den 21. december 2012. Han har i hele den periode, hvor han var ansat i vikarbureauet, udført arbejde for Frank D. Jørgensen. Han arbejdede med A som makker. A var også ansat i vikarbureauet. Det var Frank D. Jørgensen, der fortalte ham, hvor han skulle møde og udføre sit arbejde, og hvordan arbejdet skulle udføres. Vikarbureauet var ikke involveret heri. Han afleverede eller sendte sine ugesedler til både Frank D. Jørgensen og vikarbureauet.

Med hensyn til lønafregning havde han fået forståelsen af, at han skulle have udbetalt løn den 1. november 2012, for at der ikke skulle gå for lang tid inden den første lønudbetaling. Derefter skulle han have udbetalt løn en gang om måneden. I tømrerbranchen er man normalt 14 dages lønnet. Da han ikke fik udbetalt løn af vikarbureauet den 1. november 2012, kontaktede han 3F Roskilde. Derefter blev han ringet op af Daniel, som fortalte, at der var tale om en misforståelse, og han ville få løn udbetalt den 15. november. Imidlertid modtog han først løn den 20. november for perioden til og med uge 45 på baggrund af lønseddel af 16. november 2012. Han har ikke modtaget løn eller lønsedler fra vikarbureauet efter den 20. november. Han fratrådte den 21. december 2012 på grund af den manglende lønudbetaling, og han har i januar 2013 fået ansættelse et andet sted. Han bad ved sin fratræden om at blive fritstillet, hvilket vikarbureauet imødekom.

As ansættelse i vikarbureauet sluttede i starten af december 2012. Han ved ikke, hvad A fik i løn. A havde samme problem med, at han ikke fik løn før og efter den 20. november 2015.

Cecilie Ellegaard har forklaret bl.a., at hun har været ansat hos Frank D. Jørgensen ApS i 5 år og således også, da B og A var vikarer i selskabet. Hun er administrativ medarbejder. Frank D.

Jørgensen er en tømrer- og snedkervirksomhed, som udfører entrepriseopgaver for såvel offentlige som private kunder. Selskabet har en stab på omkring 15-20 håndværkere og bruger derudover vikarer efter behov.

Frank D. Jørgensen blev i forsommeren 2012 kontaktet af Daniel, som repræsenterede vikarbureauet SEAC, senere overtaget af Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg. Daniel kom ind på kontoret med en brochure for vikarbureauet og fortalte, at vikarbureauet gerne ville udvide på Sjælland. Daniel orienterede om bl.a. løn og arbejdstid og oplyste, at SEAC var medlem af Dansk Byggeri, hvilket også fremgik af brochuren. Cecilie Ellegaard lagde vægt på, at vikarbureauet skulle være medlem af Dansk Byggeri, da det var vigtigt for hende, at vikarerne fik en ordentlig løn. Hun er usikker på, om der blev indgået en skriftlig aftale mellem SEAC og Frank D. Jørgensen.

Frank D. Jørgensen modtog vikarer fra SEAC fra juni 2012 og havde således modtaget vikarer fra SEAC, før B og A tiltrådte. Samarbejdet med SEAC forløb uden problemer, bortset fra, at ugesedler ikke altid var korrekt udfyldt. Korrekt udfyldning var en forudsætning for, at Frank D. Jørgensen kunne betale SEAC's fakturaer. Desuden kunne Frank D. Jørgensen ikke acceptere betalingsfristen på 6 dage, og fristen blev derfor ændret til 14 dage.

Den 12. november 2012 modtog Frank D. Jørgensen følgende mail fra SEAC: "Der sendes hermed kreditnotaer samt bilag af de gamle fakturaer og timesedler. De nye fakturaer vil blive fremsendt af vores nye afd. Tommy Rønfeldt Byg hvori alt fremtidig samarbejde på vikarbasis vil foregå." På det tidspunkt beskæftigede Frank D. Jørgensen kun vikarerne B og A. Frank D. Jørgensen aftalte ikke noget med Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg om vilkårene for vikarerne i forholdet mellem vikarbureauet og vikarerne og sikrede sig ikke, at Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg var medlem af Dansk Byggeri.

Frank D. Jørgensen har betalt alle fakturaer, men betalte ikke altid inden betalingsfristen på 6 eller 14 dage, hvis der var problemer med dokumentationen.

For B og A modtog Frank D. Jørgensen kun fakturaer fra Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg. De to vikarer startede den 22. oktober 2012.

Det kom hende på et tidspunkt for øre, at vikarerne ikke fik løn. Vikarerne var nogle gode folk, og Frank D. Jørgensen overvejede selv at ansætte dem. Før jul 2012 ringede hun til B og fortalte, at hun havde hørt, at de havde problemer med lønnen og tilbød ham ansættelse. B fortalte, at han to gange ikke havde modtaget løn, og de blev under samtalen næsten enige om ansættelse. Hun spurgte ind til, hvad der stod i Bs ansættelseskontrakt, og det var hendes

opfattelse, at han ikke var klar over, at vikarne var overdraget til Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg. Hun gav ham cvr numrene for SEAC GROUP ApS og Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg og anbefalede ham at kontakte sin fagforening.

Parternes argumenter

Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund har navnlig anført, at A og B har arbejdet som vikarer hos Frank D. Jørgensen ApS, hvor de har udført arbejde, der var omfattet af Bygningsoverenskomsten, som er en områdeoverenskomst. Vikarbureauet, Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg, var ikke medlem af Dansk Byggeri og var heller ikke på andet grundlag omfattet af en kollektiv overenskomst. Bygningsoverenskomsten finder anvendelse på det arbejde, vikarerne udførte hos Frank D. Jørgensen, jf. overenskomstens § 6, stk. 3-5.

Der gælder en almindelig kollektivarbejdsretlig regel, hvorefter en brugervirksomhed hæfter for det tab, vikarerne måtte lide ved, at den relevante overenskomst ikke er efterlevet af vikarbureauet i en situation, hvor vikarbureauet ikke selv er omfattet af en kollektiv overenskomst, jf. afgørelse af 9. december 2011 i faglig voldgift sag FV2010.0210. Den eneste betingelse for brugervirksomhedens hæftelse for vikarernes tab i denne situation er, at opgørelse og påkrav er sendt til vikarbureauet, jf. Arbejdsrettens dom af 11. januar 2006 i sag A2004.229, Arbejdsrettens dom af 26. maj 2008 i sag A2007.183, afgørelse af 17. december 2008 i faglig voldgift og den nævnte FV2010.0210.

Opgørelse og påkrav er sendt til vikarbureauet den 11. september 2013, og Frank D. Jørgensen ApS hæfter derfor som brugervirksomhed for det påklagede beløb. Det bestrides, at klager har fortabt sit krav ved passivitet.

Frank D. Jørgensen undlod at sikre sig, at Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg var medlem af Dansk Byggeri og har derfor begået brud på overenskomsten. Bodnen må fastsættes efter almindelige udmålingsprincipper under hensyn til størrelsen af efterbetalingskravet.

Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Byggeri for Frank D. Jørgensen ApS har navnlig anført, at kendelsen i faglig voldgift FV2010.0210 og den øvrige praksis i vikarsager ikke gør op med situationen i den foreliggende sag. Den foreliggende praksis, herunder FV2010.0210, vedrører tilfælde, hvor vikarer er blevet underbetalt i forhold til overenskomsten, og ikke det tilfælde, at vikarbureauet slet udbetaler løn, uanset at brugervirksomheden har betalt alle skyldige beløb til vikarbureauet. Der er ikke grundlag i den foreliggende praksis for at fastslå, at en brugervirksomhed hæfter for vikarbureauets evne og vilje til at betale.

Frank D. Jørgensen har handlet i god tro i forbindelse med indgåelsen af aftalen med

vikarbureauet Scandinavian Engineering & Construction ApS (SEAC). Det blev i den forbindelse oplyst, at vikarbureauet var medlem af Dansk Byggeri. Frank D. Jørgensen har endvidere i god tro og med frigørende virkning betalt for vikarenes arbejde til Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg, som Frank D. Jørgensen måtte gå ud fra også var medlem af Dansk Byggeri.

Hæftelsen er under alle omstændigheder ikke solidarisk, men forudsætter, at kravet er rejst og i rimeligt omfang forfulgt over for vikarbureauet, jf. FV 2010.0210. Kravene til klagers forfølgelse af kravet over for vikarbureauet er yderligere skærpet i denne sag i lyset af parternes tilkendegivelser, bl.a. i forbindelse med de afholdte møder i sagen. Klager har langt fra gjort tilstrækkeligt for at inddrive lønkravene hos vikarbureauet til, at Frank D. Jørgensen kan pålægges hæftelse. Klager har således - ud over brevet af 11. september 2013 - intet foretaget sig i relation til at forfølge kravet over for Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg. Dette fører til, at betingelserne for at pålægge Frank D. Jørgensen hæftelse ikke er opfyldt, og - i anden række - at kravet mod virksomheden er bortfaldet som følge af retsfortabende passivitet.

Frank D. Jørgensen har subsidiært anført, at virksomheden højst kan hæfte for vikarernes tab forstået som forskellen mellem den aftalte løn og den overenskomstmæssig løn, svarende til overenskomstmæssige tillæg til lønnen i form af søgne- og helligdagsbetaling, feriepenge, pension og løn i opsigelsesperioden. Dette forskelsbeløb har indklagede under hovedforhandlingen opgjort til 33.564,17 kr., hvilken opgørelse klager ikke på det foreliggende grundlag har kunnet acceptere.

Med hensyn til et eventuelt bodsansvar har indklagede anført, at der foreligger formildende omstændigheder, idet Frank D. Jørgensen bistod vikarerne, da de ikke modtog løn fra vikarbureauet, og tilbød dem begge ansættelse.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

I overensstemmelse med parternes enighed lægges det til grund, at det arbejde, som vikarerne A og B udførte for Frank D. Jørgensen ApS, var omfattet af Bygningsoverenskomsten, som er en områdeoverenskomst, og som Frank D. Jørgensen var forpligtet af. Arbejdet blev udført under ledelse og instruktion af Frank D. Jørgensen. I hele den periode, hvor vikarerne var beskæftiget hos Frank D. Jørgensen, var de ansat i vikarbureauet Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg ved Tommy Rønfeldt Fomsgaard, som ikke selv var forpligtet af en kollektiv overenskomst. Frank D. Jørgensen har betalt Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg fuldt ud for det udførte arbejde, mens Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg kun delvist har betalt løn mv. til de to vikarer. Vikarerne har således for tiden

indtil og med uge 45 i 2012 ikke modtaget søgne- og helligdagsbetaling, feriepenge og pension i henhold til Bygningsoverenskomsten, og for tiden efter uge 45 har de slet ikke modtaget løn mv. De har som følge heraf tilsammen krav på at få betalt 92.014,15 kr. af Tommy Rønfeldt Fomsgaard Byg.

Sagen angår i første række, om Frank D. Jørgensen helt eller delvist hæfter for betaling af dette beløb.

Efter Bygningsoverenskomsten § 6, stk. 4, 3. pkt., havde Frank D. Jørgensen som brugervirksomhed pligt til i sin aftale med vikarbureauet at sikre sig, at vikarbureauet havde det nødvendige kendskab til de gældende overenskomst- og aftaleforhold. Som anført i afgørelsen af 9. december 2011 i sag FV2010.0210 er det efter de til dels modstridende forklaringer om parternes forudsætninger ved indgåelsen af overenskomstens vikarbestemmelse ikke muligt at fastslå nogen fælles forudsætning om rækkevidden af en brugervirksomheds forpligtelse. Spørgsmålet om brugervirksomhedens hæftelse for vikarbureauets betalingsforpligtelse må derfor afgøres på grundlag af Arbejdsrettens praksis.

I den nævnte afgørelse af 9. december 2011 udtalte opmanden herom:

”Disse afgørelser må forstås således, at der gælder en almindelig kollektivarbejdsretlig regel, hvorefter en brugervirksomhed hæfter for det tab, vikaren måtte lide ved, at den relevante overenskomst ikke er efterlevet af vikarbureauvirksomheden i en situation ..., hvor vikarbureauvirksomheden ikke selv er omfattet af en kollektiv overenskomst, der gælder for det omhandlede arbejde. Denne hæftelse gælder, selv om brugervirksomheden loyalt har oplyst vikarbureauvirksomheden om de overenskomstmæssige forpligtelser, og det overenskomststridige forhold alene beror på vikarbureauvirksomhedens forhold ...”.

På denne baggrund – og da der er foretaget opgørelse og påkrav – finder Arbejdsretten, at Frank D. Jørgensen hæfter for det tab, som vikarerne har lidt ved, at vikarbureauet i hele den periode, hvor vikarerne var beskæftiget hos Frank D. Jørgensen, ikke har aflønnet vikarerne i overensstemmelse med Bygningsoverenskomsten i relation til søgne- og helligdagsbetaling, feriepenge og pension.

Arbejdsretten finder derimod ikke grundlag for at fastslå, at en brugervirksomhed hæfter for vikarbureauets manglende betalingsevne eller betalingsvilje. Har en brugervirksomhed sikret sig, at vikarbureauet har påtaget sig en forpligtelse til at aflønne vikarer i overensstemmelse med den gældende overenskomst, er der således ikke grundlag for at pålægge brugervirksomheden hæftelse for vikarbureauets misligholdelse af sine forpligtelser over for vikarerne. Vikarerne har i den situation mulighed for at forfølge kravet mod vikarbureauet og

er sikret efter reglerne i lov om Lønmodtagernes Garantifond.

Frank D. Jørgensen hæfter derfor ikke for den del af kravet på 92.014,15 kr., der vedrører manglende betaling fra vikarbureauet for perioden fra og med uge 46 i 2012, bortset fra søgne- og helligdagsbetaling, feriepenge og pension efter Bygningsoverenskomsten.

Herefter – og da der ikke er grundlag for at fastslå, at klager har udvist retsfortabende passivitet – tager Arbejdsretten klagers betalingspåstand delvist til følge som neden for bestemt.

Da Frank D. Jørgensen ikke i sin aftale med vikarbureauet sikrede sig, at vikarbureauet havde det nødvendige kendskab til de gældende overenskomst- og aftaleforhold, har Frank D. Jørgensen begået brud på Bygningsoverenskomstens § 6, stk. 4, 3. pkt. Bodnen herfor fastsættes til 10.000 kr.

Thi kendes for ret:

Frank D. Jørgensen ApS skal til Fagligt Fælles Forbund betale den del af kravet på 92.014,15 kr., der vedrører manglende søgne- og helligdagsbetaling, feriepenge og pension i henhold til Bygningsoverenskomsten, med procesrente fra ydelsernes forfaldstidspunkt.

Frank D. Jørgensen ApS skal endvidere betale en bod på 10.000 kr. til Fagligt Fælles Forbund.

Dansk Arbejdsgiverforening for Dansk Byggeri for Frank D. Jørgensen ApS skal betale 2.000 kr. i sagsomkostninger til Arbejdsretten.

Beløbene skal betales inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom.

Thomas Rørdam